

Ministerstvo životního prostředí
odbor fondů EU

Č.j.: MZP/2022/330/2317

Zápis z 2. řádného zasedání Monitorovacího výboru Operačního programu Životní prostředí 2021–2027, konaného v hotelu Don Giovanni Prague; 8. 12. 2022 od 13:30 do 16:00.

Seznam přítomných členů: viz prezenční listina.

Oficiální program zasedání:

1. Úvodní slovo
 - Ing. Jan Kříž, předseda Monitorovacího výboru
 - zástupce Evropské komise
2. Programový dokument Operačního programu Životní prostředí 2021-2027
3. Pravidla pro žadatele a příjemce – relevantní části B, C, D a přílohy
4. Roční komunikační plán OP ŽP 2014-2020 a OP ŽP 2021-2027 na rok 2023 a přehled proběhlých aktivit za rok 2022
5. Různé
6. Závěr

Úvodní slovo

Jednání zahájil *předseda* Monitorovacího výboru Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) 2021–2027 (MV) *Jan Kříž, náměstek pro řízení sekce ekonomiky životního prostředí (dále jen předseda)*, který přivítal přítomné členy a zástupce Evropské komise (EK). Představil projednávané podkladové dokumenty a důvody jejich předložení. Předseda potvrdil, že MV je usnášeníschopný – ze 40 členů bylo v době zahájení jednání 34 členů přítomno. V průběhu jednání se dále stav měnil s příchodem a odchodem členů MV. Usnášeníschopnost byla zachována po celou dobu jednání, kdy probíhalo schvalování materiálů. V souladu s Jednacím řádem předseda navrhl schvalování materiálů MV konsenzem, v případě neshody hlasováním. Členové MV s návrhem souhlasili.

Kateřina Kapounová (EK) taktéž přivítala hosty MV.

Monitorovací výbor OP ŽP 2021–2027 schválil program tohoto zasedání.

Programový dokument Operačního programu Životní prostředí 2021-2027

Jaroslav Michna (MŽP) představil hlavní změny Programového dokumentu (PD) OP ŽP 2021–2027. S ohledem na obdržené připomínky k podkladovým dokumentům od Svazu měst a obcí ČR (SMO ČR), Komory obnovitelných zdrojů energie (OZE), Sdružení místních

samospráv ČR (SMS ČR) a Místních akčních skupin (MAS), které se týkaly realokace finančních prostředků z IROP, vysvětlil jak důvody této realokace, tak způsob jejího začlenění v OP ŽP.

Martin Kubica (Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR)) informoval o stavu čerpání OP ŽP 2021–2027 a o vydání prvních právních aktů.

Radoslav Lipták (EK) informoval o připomínkách EK k revizi PD. Navrhl upravit zdůvodnění změn PD OP ŽP – doplnit informaci, na které aktivity bude realokace cílená, uvést podrobnější tabulku s rozčleněním nové alokace a lépe zdůvodnit vazbu mezi přesuny alokace a změnami indikátorů. Uvedl, že by bylo dobré, kdyby zdůvodnění změn PD obsahovalo i jasný výpočet změn hodnot indikátorů. Doporučuje také doplnit lepší argumentaci k interní realokaci mezi specifickými cíli (SC) 1.3 a 1.6.

Předseda reagoval, že informace budou doplněny a budou předány EK společně s revizí PD.

Jiří Krist (Národní síť Místních akčních skupin (NS MAS)) nejprve okomentoval rychlost čerpání programu a dále korigoval nepřesnost v prezentaci, která se týkala vypořádání připomínky SMS, resp. MAS. Zdůraznil, že MAS nejsou příjemci. Konečnými příjemci jsou města a obce. NS MAS společně se SMOČR a SMS ČR v připomínce žádá o navýšení alokace pro projekty administrované prostřednictvím MAS, protože NS MAS předložilo před cca 1 rokem průzkum zájmu potenciálních žadatelů a zájem překračuje navrženou alokaci 400 mil. Kč. NS MAS bude dělat předvýběr nejlepších projektů, ale nepoměr 110 potenciálních žadatelů a 30 uspokojených je enormní. Požádal o zdvojnásobení alokace na snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury pro projekty administrované prostřednictvím MAS.

Jaroslav Michna (MŽP) reagoval, že v současné době není zřejmé, jak velké jednotlivé projekty budou. Pokud se vyskytne potřeba a projekty CLLD budou kvalitní a připravené, není problém z úrovně Řídicího orgánu OP ŽP navýšit alokaci na projekty administrované prostřednictvím MAS.

Martin Kubica (SFŽP ČR) doplnil, že v současné době je podepsané s NS MAS memorandum o spolupráci, výzva na energetické úspory v oblasti veřejných budov se bude vyhlašovat až v 1. čtvrtletí 2023. U některých konzultovaných projektů s NS MAS nepovažuje SFŽP ČR za rozumné, aby byly financované v rámci standardní výzvy. **Přislíbil spolupráci SFŽP ČR, přičemž do příštího jednání MV připraví SFŽP ČR zprávu o průběhu a stavu spolupráce.**

Předseda potvrdil informace o plánované výzvě a doplnil, že je ještě případně možná návaznost podpory z Modernizačního fondu.

Jiří Vecka (Teplárenské sdružení ČR (TS ČR)) vnesl připomínku, že úprava Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OP ŽP (PrŽaP) týkající se podpory energetického využití odpadů by měla být reflektována také v PD OP ŽP. Dotázal se, zda budou tuhá alternativní paliva (TAP) podporována.

Tomáš Prokop (SFŽP ČR) reagoval, že v PrŽaP bylo formálně vymazáno přímé energetické využití odpadů z části typových projektů, protože tento typ projektů není v souladu se základními podmínkami. Část PrŽaP – typy podporovaných projektů neznamena jejich přesný výčet, ale zacílení. Výroba paliv, bioplynové stanice, jedlé oleje a tuky, které často vedou k TAP v typech podporovaných projektů zůstávají. S podporou energetického

využívání odpadů ve smyslu „spalování“, ať už se jedná o neupravený směsný komunální odpad (ZEVO) nebo upravené TAPy, se v OPŽP nepočítá, nicméně to, že takováto zařízení OP ŽP nepodporuje neznamená, že nemají vznikat. OP ŽP se potřebuje soustředit na špičku hierarchie nakládání s odpady, tyto typy zařízení jsou částečně podporovány v Modernizačním fondu, pokud dochází k částečné náhradě fosilního zdroje.

Jaroslav Michna (MŽP) doplnil, že problematika TAPu byla komunikována s EK a podpora MBU je možná pouze v případě vyříděných složek. V textu PD OP ŽP problematika zůstat může, protože v sobě nese i bioplynové stanice, které OP ŽP podporuje.

Petr Havelka (Česká asociace odpadového hospodářství (ČAOH)) zdůraznil, že je důležité, že v PD OP ŽP zůstává zákaz podpory energetického využití neupravených směsných komunálních odpadů a souhlasí se zachováním textu v PrŽaP k podpoře výroby paliv z ostatních odpadů. Dodal, že zařízení, kde dochází k třídění odpadů a současně výrobě TAP, jsou součástí moderních i municipálních systémů. Je zde vysoký tlak na třídění a zároveň se využívá energetická složka, ale už ne ve formě neupraveného směsného odpadu, ale ve formě vyříděných frakcí, které nejsou recyklovatelné. Toto jsou přesně ta zařízení, která vedou ČR ke splnění cílů oběhového hospodářství.

Předseda konstatoval, že formulace v PD a PrŽaP budou ponechány ve znění, v jakém byly předloženy v podkladech členům MV, přičemž ŘO zváží, jak podporované typy opatření týkající se energetického využití odpadů komunikovat navenek.

Radoslav Lipták (EK) doplnil, že by EK nevadilo, kdyby byl text k energetickému využití odpadů vyškrtnut z PD OP ŽP, protože by to bylo v souladu se zájmy, které se snaží EK prosazovat v rámci EU.

Monitorovací výbor OP ŽP 2021–2027 schválil aktualizaci Programového dokumentu OP ŽP 2021-2027.

Pravidla pro žadatele a příjemce – relevantní části B, C, D a přílohy

Vojtěch Beneš (SFŽP) Představil obecný rámec PrŽaP.

Radoslav Lipták (EK) se dotázal, jak byla vyřešena otázka práva veta distributorů v oblasti obnovitelných zdrojů, která byla diskutována na 1. MV OP ŽP.

Předseda reagoval, že byla sjednána schůzka se zástupci TS ČR a Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (RV NNO), kde byla dohodnuta formulace, která je uvedena v poznámce pod čarou v PrŽaP v kapitole D.2.1.4. Pokud chce žadatel instalovat tepelné čerpadlo, tak by se to mělo zohlednit v rámci celkové bilance a v rámci lokálního CZT. Není možné ad hoc přistoupit s novým tepelným zdrojem, aniž by to bylo dohodnuto s vlastníkem či provozovatelem SZTE. Dodal, že samy teplárny uvažují o přistoupení na ekologické zdroje vytápění.

Bohdan Polak (SFŽP ČR) doplnil, že je k dispozici program na podporu udržení teplárenské sítě, dekarbonizace, přechod na obnovitelné zdroje, odchod od uhelných zdrojů v rámci teplárenství. Modernizační fond mohutně podporuje jak teplárenství, tak dekarbonizaci včetně dalších podpor na rekonstrukci a zvýšení účinnosti soustav. Vstup lokálních zdrojů musí být do určité míry regulován, aby nedocházelo k tříštění sítě, která je na druhé straně

podporována. Cílem je podporovat udržení teplotní sítě tam, kde to dává ekonomický smysl a kde se jedná o účinné soustavy.

Jiří Vecka (TS ČR) oslovil zástupce EK s dotazem, jakou technologii EK považuje za vhodnou pro nakládání s odpady tak, abychom se dostali na vrchol hierarchie nakládání s odpady. Za posledních 10 let ČR odklonila od skládkování cca 300 000 tun a pokud udržíme toto tempo, budeme skládkovat do konce tohoto století. Sklárky jsou velký zdroj metanu.

Radoslav Lipták (EK) reagoval, že EK nebrání tomu realizovat projekty v oblasti nakládání s odpady, které jsou i na nižších stupních hierarchie. Snaha EK je financovat z prostředků EU ty projekty, které budou mít co největší dopad na vyšší stupně hierarchie, tzn. na využívání odpadu. Pokud nebudeme schopni využít stále narůstající odpad, bude nutné stávající politiku EK přehodnotit, ale v první řadě je důležité se soustředit na oblasti, kde je možné množství odpadu snižovat.

Předseda doplnil, že by TS ČR měla zajímat taxonomie, tzn. nové podmínky pro udržitelnost investic.

Olga Dočkalová (SMO ČR) dodala, že v hierarchii nakládání s odpady je na vrcholu předcházení vzniku odpadu. Ale zákon ukládá městům a obcím třídící cíle, tedy je to mnohdy protichůdné. Pokud bude zaveden door-to-door systém, automaticky se zvýší podíl vytríděného papíru a plastu. Obec nebude schopna odpad zpracovat, tedy je lepší zpracovat odpad tepelně a být tak alespoň energeticky soběstační.

Předseda reagoval, že poptávka po sběrných dvorech je obrovská, výzva je ukončená.
Na dalším MV bude diskutována podpora pro další výzvu.

Ivo Kropáček (RV NNO) doplnil, že prioritou je prevence vzniku odpadu, opakované použití a recyklace a ani na to finance nezbydou. Pokud budou podporovány nižší stupně hierarchie, nebudou finance na uvedené priority. Je nutné zejména omezit produkci směšného komunálního odpadu, je nutné hledat chytré projekty, které budou občany motivovat v třídění.

Milan Kazda (SMS ČR) dodal, že pokud obec zavede třídění dům od domu, zvýší se dle praxe produkce o 30 %, přičemž náklady na třídění a odvoz jsou vysoké a obce za odvoz platí.

Petr Havelka (ČAOH) se dotázal, zda je možná v Opatření 1.5.2. (RE-USE centra), podpora pouze pro subjekty ve veřejném vlastnictví nebo i pro soukromé subjekty. Dále se dotázal, zda je možná podpora soukromých subjektů v oblasti nákupu svozové techniky, uvedené v Opatření 1.5.5. Pokud ne, dle názoru ČAOH vzniká neopodstatněná výhoda pro některé poskytovatele stejné služby stejným typům občanů.

Milan Kazda (SMS ČR) doplnil, že zpracovatelů gastroodpadu je mnohem méně, než u komunálních odpadů. Je důležité zpracování gastroodpadu podporovat.

Tomáš Prokop (SFŽP ČR) reagoval, že SFŽP ČR eviduje zájem soukromých subjektů o podporu v oblasti RE-USE center, ale finanční alokace na tuto oblast je omezená a podporu je nutné vázat na veřejný sektor, který má na starost odpadové hospodářství v daném regionu. Na základě připomínek byla podpora rozšířena o subjekty, které jsou v registru Ministerstva práce a sociálních věcí. Dále doplnil, že privátní subjekty nemohou

žádat o podporu v oblasti nákupu svozové techniky. Soukromoprávní subjekty mohou vstupovat pouze do oblasti gastroodpadu, kdy je možné zajistit jeho svoz.

Předseda dodal, že **na dalším jednání MV budou prodiskutováni oprávnění žadatelé v oblasti nákupu svozové techniky v rámci Opatření 1.5.5.**

Monitorovací výbor OP ŽP 2021–2027 schválil 3. verzi Pravidel pro žadatele a příjemce podpory – část B 1.2 Procesy a pravidla pro hodnocení a výběru projektů administrace, C.1 Přehled rozdělení alokace prostředků EU, C.5 Způsobilost výdajů, C.7.3 Princip významně nepoškozovat životní prostředí a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu, kapitola D Specifické cíle a opatření.

Roční komunikační plán OP ŽP 2014-2020 a OP ŽP 2021-2027 na rok 2023 a přehled proběhlých aktivit za rok 2022

Eva Richtrová (MŽP) představila Roční komunikační plán OP ŽP 2014-2020 a OP ŽP 2021-2027 na rok 2023 a informovala o přehledu proběhlých aktivit za rok 2022.

Kateřina Kapounová (EK) doplnila, že pro EK je propagace projektů směrem k veřejnosti velice důležitá, rádi se zúčastní otevírání projektů, o kterých budou následně informovat na sociálních sítích EK.

Předseda dodal, že pokud budou nějaké zajímavé akce, bude MŽP informovat buď přímo zástupce EK nebo Stálé zastoupení ČR při EU.

Radoslav Lipták (EK) požádal, aby při otevírání či ukončování zajímavých projektů byla zástupcům EK zasílána pozvánka. Doporučil v rámci komunikační strategie propagovat iniciativu New European Bauhaus a zapojit se do aktivit EK v dané oblasti, což by mohlo pomoci k propagaci programu.

Monitorovací výbor OP ŽP 2021–2027 schválil Roční komunikační plán OP ŽP 2014-2020 a OP ŽP 2021-2027 pro rok 2023.

Různé

Předseda informoval, že v programovém období 2021-2027 je obrovský přetlak poptávky v rámci podpory novostaveb v pasivním standardu. Na danou oblast byla spuštěna ještě i dodatečná výzva v období 2014-2020, která by měla pomoci při dočerpání programu. Jedná se ale o časově náročné projekty, které se všechny nestihnou zrealizovat do konce roku 2023. Je však možné využít institut tzv. fázování, kdy se část projektu proplatí ještě v programovém období 2014-2020 a druhá část se proplatí v období 2021-2027. V současné době však na podporu daných projektů nejsou vlivem obrovské poptávky po stejných typech projektů v novém programovém období v Opatření 1.1.5 volné finanční prostředky. Pokud by se do Opatření 1.1.5 převedly finanční prostředky, pomohlo by to s dočerpáním starého programu a zároveň by se tím částečně uvolnil zásobník v novém období, protože řada projektů podala žádost v rámci obou období. Z uvedeného důvodu je uvažováno o realokaci

ze SC 1.2, konkrétně kotlíkových dotací. V současné době je v oblasti kotlíkových dotací pro období 2021-2027 velké množství finančních prostředků, přičemž byly podány projekty jen na polovinu alokace. Tuto oblast bude navíc možné částečně financovat i z Národního plánu obnovy, dále by mohly být využity prostředky Modernizačního fondu.

Radoslav Lipták (EK) doplnil, že by bylo vhodné zamyslet se nad možností, jak motivovat a pomoci nízkopříjmovým domácnostem s podáním žádosti.

Předseda reagoval, že byl připraven program Nová zelená úsporám Light, kde je k dispozici síť energetických poradců, kteří budou pomáhat nízkopříjmovým domácnostem. Štíť poradců bude motivovaná, za každý projekt dostane daný člen odměnu. V úvahách jsou i další formy pomoci.

Aleš Kuták (Komora OZE) upozornil, že struktura jednotlivých dotačních zdrojů a programů je čím dál víc nepřehledná. Zdůraznil potřebu včasné komunikace směrem k žadatelům, odkud je možné dotace čerpat. Uvedl, že např. v některých veřejných budovách dává smysl využití tepelných čerpadel vzduch-vzduch. V NZÚ tato podpora je možná, v OP ŽP nikoliv. Požádal, aby na dalším jednání MV bylo informováno o stavu zavedení podpory tepelného čerpadla vzduch-vzduch.

Předseda reagoval, že snaha MŽP je, aby žadatel nepoznal, ze kterého zdroje je daný produkt financován a byla zajištěna kontinuita. Potvrdil, že na **dalším jednání MV bude informováno o stavu zavedení podpory tepelného čerpadla vzduch-vzduch.**

Bohdan Polak (SFŽP ČR) dodal, že u velkých veřejných budov tepelné čerpadlo vzduch-vzduch efektivitu nemá a musí mít velkou vazbu na další zdroj, nicméně s ohledem na soulad s NZÚ je uvažováno o možnosti v budoucnu podporovat i tepelné čerpadlo vzduch-vzduch. V prvním kroku by mohlo být podporováno tepelné čerpadlo vzduch-vzduch jako součást komplexního řešení budovy, kdy primárním cílem je úspora energie.

Kurt Dědič (MŽP) doplnil, že pro nízkopříjmové skupiny je tepelné čerpadlo vzduch-vzduch větším rizikem, protože jejich budovy budou zpravidla nezateplené a žadatelé by se tak dostali pomocí instalace tepelného čerpadla vzduch-vzduch do problémových situací s platbami účtů za elektřinu, protože by měli problém tyto nezateplené objekty vytopit. Doporučil kombinaci s již existujícím zdrojem.

Aleš Kuták (Komora OZE) zdůraznil, že je potřeba včas spustit podporu na obnovitelné zdroje energie z Modernizačního fondu tak, aby byla zajištěna kontinuita po ukončení výzvy z OP ŽP.

Olga Dočkalová (SMO ČR) se dotázala, jak dopadla komunikace mezi Ministerstvem zemědělství (MZe) a MŽP týkající se použití kompostů z bioodpadu na zemědělskou půdu.

Kurt Dědič (MŽP) reagoval, že na MZe byla řešena problematika aplikace hnojiv obecně ve vztahu oblasti 1.6. Bylo dohodnuto, že MŽP bude podporovat pouze opatření na snížení emisí ve stájích, na chovech a MZe bude řešit aplikaci hnojiv.

Předseda dodal, že bude vyhlášena výzva z Národního plánu obnovy, která je v současnosti komunikována s EK.

Tomáš Prokop (SFŽP ČR) doplnil, že daná výzva bude mít 3 části: 1. část je určena pro zemědělce a týká se zapravení kompostu, 2. část je určena pro kompostárny a bioplynové stanice, které budou službu nabízet zemědělcům a 3. část bude určena na obnovu infrastruktury stávajících kompostáren.

Shrnutí hlavních závěrů:

- **Do příštího jednání MV připraví SFŽP ČR zprávu o průběhu a stavu spolupráce s NS MAS.**
- **Na dalším MV bude diskutována podpora pro další výzvu týkající se sběrných dvorů.**
- **Na dalším jednání MV budou prodiskutováni oprávnění žadatelé v oblasti nákupu svozové techniky v rámci Opatření 1.5.5.**
- **Na dalším jednání MV bude informováno o stavu zavedení podpory tepelného čerpadla vzduch-vzduch**

Závěr

Předseda na závěr poděkoval členům MV za aktivní účast na jednání.

Zapsala: Ing. Kristýna Bláhová, odd. monitoringu a evaluací fondů EU

Ověřil: Mgr. Jiří Petřivalský, vedoucí odd. monitoringu a evaluací fondů EU

Ověřil: Ing. Jaroslav Michna, ředitel odboru fondů EU

Schválil: Ing. Jan Kříž, náměstek pro řízení sekce ekonomiky životního prostředí